

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор ЗВО з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Інна АНДРУШКО
«29» серпня 2025 року

«ПОГОДЖЕНО»

завідувач кафедри ЗВО внутрішньої медицини
медичного факультету № 2,

проф. Вадим ЖЕБЕЛЬ
«28» серпня 2025 року

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ОСНОВИ КАРДІОЛОГІЇ ТА ПУЛЬМОНОЛОГІЇ»

Спеціальність	227 «Терапія та реабілітація»
Спеціалізація	227.01 «Фізична терапія»
Освітній рівень	Бакалавр
Освітня програма	ОПП «Фізична терапія», 2023
Навчальний рік	2025-2026
Кафедра	Внутрішньої медицини медичного факультету №2
Лектор	К.мед.н., доцент ЗВО Олена САКОВИЧ
Контактна інформація	<i>intmed.mf2@vntu.edu.ua</i> , вул. Стуса, 11 (ВОКМРЦВВРЗН), +380982696959
Укладач силабусу	к.мед.н., доцент ЗВО Олена САКОВИЧ

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 33, складова циклу дисциплін професійної підготовки
Курс/семестр	4 курс (7-8 семестри)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	120 годин /4 кредита ЄКТС
Структура дисципліни	Лекції - 18 год Практичні заняття - 44 год Самостійна робота - 58 год В цілому: аудиторні заняття – 52%, самостійна поза аудиторна робота – 48%
Кількість змістових модулів	1
Мова викладання	українська
Форма навчання	Очна. В умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій або надзвичайного стану (особливого періоду) форма здобуття освіти встановлюється згідно рішень органів виконавчої влади, ВЦА, місцевого органу управління освіти та Вінницького національного медичного університету для створення безпечного освітнього середовища.

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Предметним напрямком програми є вивчення основних та найбільш поширених захворювань серцево-судинної та дихальної систем. Програма орієнтована на отримання знань етіології, патогенезу, класифікації, критеріїв діагностики, диференційної діагностики, принципів лікування та профілактики основних захворювань внутрішніх органів, формування навичок опитування, обстеження пацієнта, формування діагнозу, призначення плану обстеження, лікування, інтерпретації результатів лабораторного та інструментального обстеження пацієнта та надання невідкладної допомоги.

Передреквізити. Вивчення дисципліни «Основи кардіології та пульмонології» базується на знаннях основних природничо-наукових дисциплін: анатомії, медичної біології, медичної і біологічної фізики, біоорганічної та біологічної хімії, нормальної та патологічної фізіології, латинської мови та медичної термінології, основ клінічної медицини та стратегій охорони здоров'я, інтегрується з цими дисциплінами. Дисципліна закладає основи для успішної професійної діяльності бакалаврів фізичної терапії та науково-практичного поглибленого опанування знань з кардіології та пульмонології на першому рівні вищої освіти

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Метою дисципліни «Основи кардіології та пульмонології» є формування у студента основ клінічного мислення і набуття професійних компетентностей обстеження пацієнта (хворого) та оцінки основних проявів захворювань внутрішніх органів із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

3. Результати навчання

Після успішного вивчення дисципліни здобувач має:

знати:

- етіологічні та патогенетичні механізми захворювань серцево-судинної та дихальної систем;
- класифікацію найбільш поширених захворювань серцево-судинної та дихальної систем;

- клінічні особливості перебігу найбільш поширених захворювань серцево-судинної та дихальної систем;
- ускладнення при найбільш поширених захворювань серцево-судинної та дихальної систем;
- принципи діагностики найбільш поширених захворювань серцево-судинної та дихальної систем;
- алгоритм лікування та профілактики найбільш поширених захворювань серцево-судинної та дихальної систем.

вміти:

- класифікувати та аналізувати типову клінічну картину найбільш поширених захворювань серцево-судинної та дихальної систем;
- скласти план обстеження та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при типовому перебігу захворювання серцево-судинної та дихальної систем;
- проводити диференційну діагностику та ставити попередній діагноз при типовому перебігу кардіологічних та пульмологічних хвороб;
- демонструвати володіння принципами лікування, реабілітації і профілактики захворювань серцево-судинної та дихальної систем;
- надавати екстрену допомогу при основних невідкладних станах в кардіології та пульмонології;
- здійснювати оцінку прогнозу захворювання;
- демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці внутрішньої медицини;
- вести медичну документацію.

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1. «Основи кардіології та пульмонології»	7-8 семестри 120 год/4 кредити	Лекції №№ 1-9 Практичні заняття №№ 1-18
---	-----------------------------------	--

Дисципліна включає 17 тем.

Тема 1. Основні симптоми кардіологічної патології та методи обстеження в кардіології.

Тема 2. Есенціальна артеріальна гіпертензія в практиці фізичного терапевта. Гіпертензивні кризи, невідкладна допомога.

Тема 3. Вторинні артеріальні гіпертензії в практиці фізичного терапевта.

Тема 4. Атеросклероз та хронічний коронарний синдром в практиці фізичного терапевта.

Тема 5. Гострі коронарні синдроми в практиці фізичного терапевта.

Тема 6. порушення серцевого ритму в практиці фізичного терапевта.

Тема 7. порушення провідності серця в практиці фізичного терапевта.

Тема 8. Міокардити та інші некоронарогенні захворювання серця (кардіоміопатії, перикардити) в практиці фізичного терапевта.

Тема 9. Набуті та вроджені вади серця в практиці фізичного терапевта.

Тема 10. Тромбоемболія легеневої артерії в практиці фізичного терапевта. Клініка гострої форми та невідкладна допомога.

Тема 11. Гостра та хронічна серцева недостатність в практиці фізичного терапевта.

Тема 12. Основні симптоми пульмонологічної патології та методи обстеження в пульмонології.

Тема 13. Бронхіальна астма в практиці фізичного терапевта.

Тема 14. Хронічне обструктивне захворювання легень в практиці фізичного терапевта.

Тема 15. Пневмонія (негоспітальна та госпітальна) в практиці фізичного терапевта.

Тема 16. Хронічні необструктивні захворювання легень в практиці фізичного терапевта.

Тема 17. Плеврити в практиці фізичного терапевта.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів внутрішньої медицини. Лекції викладаються в режимі on-line з використанням платформи Microsoft teams, презентації лекцій викладені на сайті кафедри.

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

- 1) здійснення опитування пацієнта з захворюваннями внутрішніх органів, проведення клінічного обстеження, призначення плану обстеження та інтерпретація отриманих результатів лабораторних та інструментальних досліджень, визначення провідного синдрому захворювання, вміння встановити клінічний діагноз згідно сучасних класифікацій захворювань внутрішніх органів, провести диференційний діагноз з іншими захворюваннями, призначити лікування та провести профілактичні заходи;
- 2) вирішення ситуаційних задач з внутрішньої медицини, що мають клініко-діагностичне спрямування.

На практичних заняттях студенти здійснюють розбір теми практичного заняття, проводять клінічний розбір тематичного пацієнта та розв'язують клінічно-орієнтовані ситуаційні задачі та тестові завдання.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять та опрацювання практичних навичок, вивчення тем для самостійної позааудиторної роботи, підготовка презентацій, таблиць, опрацювання наукової літератури та написання оглядів з наданих тем для індивідуальної роботи. Контроль засвоєння тем самостійної поза аудиторної роботи здійснюється на підсумковому контролі з дисципліни.

Тематичні плани лекцій, календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної позааудиторної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2/Студенту/Очна форма навчання/ Фізична терапія та реабілітація/ 4 курс/Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, тестування, електронне опитування, розв'язання ситуаційних задач, проведення клінічного обстеження тематичного пацієнта з призначення плану обстеження та лікування.
Підсумковий семестровий контроль (залік) по завершенню 9 семестру	Згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи)
Підсумковий контроль дисципліни – диференційований залік	Методи: передекзаменаційне тестування, усне опитування (згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок.

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно чинного Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи](https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи)). Складовими оцінки за дисципліну є конвертоване у бали середнє арифметичне поточної успішності за універсальною 120-бальною шкалою (від 72 до 120 балів), бали за підсумковий контроль (від 50 до 80 балів) та індивідуальної роботи студента (від 6 до 12 балів).

Поточний контроль	За чотирьох-бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Контроль практичних навичок	За чотирьох- бальною системою традиційних оцінок
Залік	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 121,99 балів (див.Шкалу оцінювання)
Підсумковий контроль з дисципліни	Сума балів за передекзаменаційне тестування (6-15 балів), захист історії хвороби (6-10 балів), практичні навички (8-10 балів) та усне опитування (30-45 балів). Оцінка за іспит: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 6 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Бали за поточну успішність, підсумковий контроль та традиційну оцінку викладачі вносять у відомість деканату. Отримані бали (сума балів поточної успішності та підсумкового контролю) відповідають фіксованій шкалі оцінок:

- оцінка «5» - 180-200 балів
- оцінка «4» - 160-179 балів
- оцінка «3» - 122-159 бали.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, – 200 балів. **Мінімальна кількість балів** становить 122 бали.

Бали за підсумковий контроль і поточну успішність студентів деканат вносить у програму Контингент і ранжує їх. Ранжування проводять на підставі отриманих балів за дисципліну згідно національної шкали та шкали ЄКТС (див. Положення про організацію освітнього процесу).

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,9	B	добре	
160-169,9	C		
141-159,9	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
60-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-59,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студента

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка **«відмінно»** виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на всі запитання згідно до теми. Відповіді мають глибокий, змістовний та конкретний характер. Студент повинен знати особливості клінічних проявів патології внутрішніх органів, загальні принципи діагностики захворювань внутрішньої медицини, сучасні принципи їх лікування.

Оцінка **«добре»** виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на 75% запитань і показав достатньо змістовні знання з тих питань, що відбивають основні розділи навчальної програми. Студент повинен знати особливості клінічних проявів захворювань внутрішніх органів, загальні принципи діагностики, лікування та профілактики.

Оцінка **«задовільно»** виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на 50% запитань. Відповіді неповні, здебільшого обмежуються простим переліком складників, ознак, рис, без найменших подробиць. Студент повинен володіти обов'язковим мінімумом знань щодо теоретичних та практичних знань дисципліни.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється за роботу, в якій студент не дав жодної правильної відповіді або дав лише приблизну відповідь на два запитання. Студент не володіє обов'язковим мінімумом знань з дисципліни.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка **«відмінно»** виставляється студенту, який, знає хід та послідовність фізикального обстеження пацієнта, демонструє правильне виконання необхідних практичних навичок та вірно з чіткими формулюваннями узагальнень та висновків оформляє план обстеження пацієнта.

Оцінка **«добре»** виставляється студенту, який допускає неточності при проведенні фізикального обстеження пацієнта, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може продемонструвати виконання практичної навички в цілому, оформляє план обстеження пацієнта.

Оцінка **«задовільно»** виставляється студенту, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при проведенні фізикального обстеження пацієнта, не може

продемонструвати повну правильну послідовність практичних навичок, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень, неохайно оформляє план обстеження пацієнта.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не може продемонструвати виконання практичної навички, зазнає значних труднощів при проведенні фізикального обстеження хворого, порушує порядок виконання практичної роботи, не реєструє хід роботи в плані обстеження хворого.

Оцінювання виконання тестових завдань під час поточного контролю

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який при проведенні тестового контролю допускається не більше 10% неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на всі питання до теста.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який під час тестового контролю допускає не більше 20% помилок (обсяг правильних відповідей 80-89%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на більшість питань до тесту.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який робить помилки не більш, ніж в 40% тестових завдань (обсяг правильних відповідей 60,5-79%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді тільки на деякі питання до тесту.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 60% тестових завдань. Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань не може надати правильні відповіді на питання до теста.

Оцінювання проміжного контролю модулю (залік)

Проміжний контроль зараховують, якщо студент засвоїв певний розділ дисципліни в повному обсязі, про що свідчить поточне оцінювання кожного практичного заняття, та відвідав лекційний курс. Для оцінювання проміжного контролю проводять підрахунок середньої арифметичної традиційної оцінки за семестр.

Оцінювання практичних навиків під час підсумкового контролю

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який володіє методикою послідовного фізикального обстеження пацієнта, робить чітке заключення по результатам додаткових обстежень, демонструє знання щодо референтних значень лабораторних показників, інтерпретує результати інструментальних обстежень.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який допускає неточності при зборі скарг, анамнезу захворювання, життя, методології виконання фізикального обстеження, встановленні попереднього діагнозу, складанні плану обстеження та лікування, інтерпретації результатів лабораторних та інструментальних обстежень, але здатний самостійно виявити допущені помилки.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при виконанні практичних навиків щодо збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження, не володіє знаннями щодо послідовності практичних навичок, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень, допускає помилки при складанні плану обстеження та лікування.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не може продемонструвати виконання практичної навички, зазнає значних труднощів при виконанні практичних навиків, порушує порядок виконання, не знає референтні значення показників, не вміє трактувати результати інструментальних обстежень, не володіє принципами обстеження та лікування.

Оцінювання усної / письмової відповіді під час підсумкового контролю

Оцінка «Відмінно» виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на всі запитання.

Відповіді мають глибокий, змістовний та конкретний характер. Студент повинен знати особливості клінічних проявів захворювань внутрішніх органів, загальні принципи діагностики та лікування.

Оцінка «Добре» виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на 75% запитань і показав достатньо змістовні знання з тих питань, що відбивають основні розділи навчальної програми. Студент повинен знати особливості клінічних проявів захворювань внутрішніх органів, загальні принципи діагностики, лікування та профілактику.

Оцінка «Задовільно» виставляється за роботу, в якій студент вірно відповів на 50% запитань. Відповіді неповні, здебільшого обмежуються простим переліком складників, ознак, рис, без найменших подробиць. Студент повинен володіти обов'язковим мінімумом знань щодо теоретичних та практичних знань з терапії.

Оцінка «Незадовільно» виставляється за роботу, в якій студент не дав жодної правильної відповіді або дав лише приблизну відповідь на два запитання. Студент не володіє обов'язковим мінімумом знань з дисципліни.

Нарахування індивідуальних балів здійснюють на підставі Положення про організацію навчального процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім.М.І. Пирогова (Вінниця, 2024) (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи](https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи))

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім. М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки безпеки при роботі з медичними приладами, безпеки поведінки в умовах стаціонару клінічної бази проводиться на першому практичному занятті викладачем.

Порядок дій час дії сигналу «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!» під час заняття.

Під час дії воєнного стану, зумовленого агресією РФ, для максимального забезпечення безпечних умов учасників освітнього процесу, кожен викладач кожне заняття повинен розпочати з доведення до студентів правил безпечної евакуації в укриття, відповідно до «Інструкції щодо порядку дій викладача Вінницького національного медичного університету ім.М.І. Пирогова під час сигналу «Повітряна тривога», затвердженої наказом ректора ЗВО № 92 від 03.09.2024:

1) за командою викладача студенти мають бути готовими зібрати речі, рухатись до укриття максимально швидко в колону по одному, поклавши одну руку на плече тому, хто йде попереду. Зайшовши в укриття, потрібно рухатись вглиб нього, не зупиняючись на вході.

2) Після сигналу «УВАГА! ПОВІТРЯНА ТРИВОГА! ВСІМ ПРОЙТИ В НАЙБЛИЖЧЕ УКРИТТЯ!», викладач припиняє заняття, подає здобувачам освіти команду: «Всім зібрати речі, швидко пройти в укриття!», після того, як навчальна аудиторія звільняється від здобувачів освіти – вимикає світло, зачиняє двері та рухається разом зі студентами до укриття у відповідності зі схемою евакуації відповідних лікувальних закладів.

3) За сигналом «УВАГА! ВІДБІЙ ТРИВОГИ!» здобувачі освіти та викладач повернуться в аудиторію для продовження заняття.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, шапочка, змінне взуття, маска при необхідності). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після завершення заняття.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2) черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття. Відпрацювання пропущених лекцій здійснюється після надання конспекту лекційного матеріалу, або написання інформаційного повідомлення чи підготовки власної презентації з теми пропущеної лекції.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та лекцій та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Teams, Google Meet. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час

дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2/ Студенту або <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2/ Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

8. Навчальні ресурси Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2/ Студенту.

Основна література

1. Практикум з основ кардіології [Електронний ресурс] : навч. посібник для студ. закладів вищої освіти [спец. "Фізична терапія, ерготерапія" освітньої програми "Фізична терапія"] / І. В. Кіреєв [та ін.] ; НФаУ. - Електрон. текстові дан. - Харків : НФаУ, 2021. - 57 с.
2. Практикум з основ пульмонології [Електронний ресурс] : навч. посібник для студ. закладів вищої освіти [спец. "Фізична терапія, ерготерапія" освітньої програми "Фізична терапія"] / І. В. Кіреєв [та ін.] ; НФаУ. - Електрон. текстові дан. - Харків : НФаУ, 2021. - 61 с.
3. Фармакотерапія з фармакокінетикою. Лекції [Текст] : навч. посібник для студ. закладів вищої освіти / І. В. Кіреєв [та ін.] ; за ред. проф. І. В. Кіреєва, 2019. - 132 с.
4. Внутрішні хвороби: Підручник, заснований на принципах доказової медицини 2018/19 / Керівник проекту Александра Кубец, гол. ред. Адріана Яремчук-Кочмарик, Анатолій Свінцицький; пер. з польск. – Краків: Практична медицина, 2018. – 1632
3. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук, Д.В. Вакуленко; за заг. ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. – Тернопіль: ТДМУ, 2018. – 372 с.
5. Івасик Н. Фізична реабілітація при порушенні органів дихання. / Н. Івасик. - Львів, 2012. - 192 с.
4. Внутрішня медицина : підручник / [Сабадишин Р. О., Смоляк В.Р., Гашинська О.С., Баб'як О.В., Бобошко Т.І., Бойчук Т.М., Гордашко Т.А., Горська О.В., Дем'янчук М.Р., Дем'янчук Т.М., Джула І.М., Казирід С.Г., Кирнична А.Ю., Літвінчук О.Ф., Легка М.В., Ординський М.Л., Повар Н.А., Сабадишина О.Б., Шадий С.Б., Штрімайтіс О.В., Пасечко Н.В., Мартинюк Л.П., Ружицька О.О., Кулешко І.І., Барна О.М., Кіржнер Г.Д., Шимон М.М., Ільницька Л.А.] ; за ред. Р. О. Сабадишина. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 528 с.
5. Внутрішня медицина = Internal medicine : Part 1 : textbook for English-speaking students of higher medical schools / [edited by MA Stanislavchuk and VK Serkova]. Vinnytsia: Nova Knyha; 2019. 408 p.
6. Внутрішня медицина = Internal medicine : Part 2 : textbook for English-speaking students of higher medical schools / [edited by MA Stanislavchuk and VK Serkova]. Vinnytsia: Nova Knyha; 2019. 360 p.
7. Наказ МОЗ України від 12.09.2024 №1581 «Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної та спеціалізованої медичної допомоги «Гіпертонічна хвороба (артеріальна гіпертензія)»
8. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування // За редакцією В.М.Коваленка, М.І.Лутая, Ю.М.Сіренка, О.С.Сичова, 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.: Моріон, 2018. – 224 с.
9. Principles of internal medicine (Endocrinology, Gastroenterology, Hematology, Pulmonary diseases): Study Guide / [Smiyan SI, Komorovskiy RR, Lepyavko AA, et al.] ; edited by SI Smiyan. Ternopil: TSMU, "Ukrmedknyha"; 2019. 474 p.
10. Principles of Internal Medicine (Cardiology, Rheumatology, nephrology): Study Guide / [Smiyan SI, Komorovskiy RR, Slaba US, et al.] ; edited by SI Smiyan. Ternopil: TSMU, "Ukrmedknyha"; 2019. 398 p.

11. Невідкладні стани в загальнолікарській практиці : навч. посіб. : у 2 т. / В. М. Ждан [та ін.] ; ред. В. М. Ждан ; Укр. мед. стомат. акад., Каф. сімейної медицини і терапії. – 2-ге вид., допов. і перероб. – Львів : Магнолія, 2021 – Т. 1. – 256 с. Т. 2. – 280 с.
12. Суправентрикулярна тахікардія: рекомендації ESC 2019. Brugada J., Katritsis D.G., Arbelo E. et al. (2019) 2019 ESC Guidelines for the management of patients with supraventricular tachycardia. *Eur. Heart J.*, 00: 1–66, doi:10.1093/eurheartj/ehz467.
13. Davidson's Principles and Practice of Medicine 23rd Edition. Editors: Stuart Ralston, Ian Penman, Mark Strachan Richard Hobson. Elsevier. - 2018. – 1440 p.
14. «Негоспітальна пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антимікробна терапія та профілактика». Адаптована клінічна настанова. Київ, НАМН України, 2019.
15. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Негоспітальна пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антимікробна терапія та профілактика». – Київ, Національна академія медичних наук України, 2019
16. Бронхіальна астма : адаптов. клініч. настанова, заснована на доказах / Нац. ін-т фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського, Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика, Асоц. фтизіатрів і пульмонологів України ; уклад.: Ю. І. Фещенко, Д. М. Бойко, В. К. Гаврисяк [та ін.]. – Вид. офіц. – Київ : НАМН України, 2019. – 113 с.
17. Пасечко Н. Ярема Н., Мартинюк Л. Практичний посібник з внутрішньої медицини або кишенькова книжка сімейного лікаря. У двох частинах (Ч.1: ендокринологія, пульмонологія, гастроентерологія, гематологія; Ч. 2: кардіологія, ревматологія, нефрологія). Для студентів та лікарів. - Підручники і посібники. – 2019.
18. Наказ МОЗ України №161 від 20.09.2024 УНІФІКОВАНИЙ КЛІНІЧНИЙ ПРОТОКОЛ ПЕРВИННОЇ, СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ТА ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ХРОНІЧНЕ ОБСТРУКТИВНЕ ЗАХВОРЮВАННЯ ЛЕГЕНЬ
19. Наказ МОЗ України №1957 від 15.09.2021 УНІФІКОВАНИЙ КЛІНІЧНИЙ ПРОТОКОЛ ЕКСТРЕНОЇ, ПЕРВИННОЇ, ВТОРИННОЇ (СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ), ТРЕТИННОЇ (ВИСОКОСПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ) МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ТА КАРДІОРЕАБІЛІТАЦІЇ «ГОСТРИЙ КОРОНАРНИЙ СИНДРОМ БЕЗ ЕЛЕВАЦІЇ СЕГМЕНТА ST»
20. Уніфікований клінічний протокол первинної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги. Залізодефіцитна анемія. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 02.11.2015 №709. Перегляд протоколу: вересень 2018 року
21. Наказ МОЗ №1936 від 14.09.2021 УНІФІКОВАНИЙ КЛІНІЧНИЙ ПРОТОКОЛ ЕКСТРЕНОЇ, ПЕРВИННОЇ, ВТОРИННОЇ (СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ), ТРЕТИННОЇ (ВИСОКОСПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ) МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ТА КАРДІОРЕАБІЛІТАЦІЇ «ГОСТРИЙ КОРОНАРНИЙ СИНДРОМ З ЕЛЕВАЦІЄЮ СЕГМЕНТА ST»
22. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 15.06.2016 №597 Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги при фібриляції передсердь.
23. Наказ МОЗ України №1635 від 09.09.2022 Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної та спеціалізованої медичної допомоги «Хронічний лімфоїдний лейкоз»
24. СТАБІЛЬНА ШЕМИЧНА ХВОРОБА СЕРЦЯ КЛІНІЧНА НАСТАНОВА, ЗАСНОВАНА НА ДОКАЗАХ, Київ – 2021 р. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2021/12/2021_10_26_kn_stabilna-ihs.pdf
25. Рекомендації Європейського товариства кардіологів щодо лікування хронічних коронарних синдромів: розроблені робочою групою з лікування хронічних коронарних синдромів Європейського товариства кардіологів (ESC). Схвалено Європейською асоціацією кардіоторакальної хірургії (EACTS), 2024 рік. *European Heart Journal*, Volume 45, Issue 36, 21 September 2024, Pages 3415–3537, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehae177>
26. 2025 АНА/ACC/AANP/AAPA/ABC/ACCP/ACPM/AGS/AMA/ASPC/NMA/PCNA/SGIM Guideline for the Prevention, Detection, Evaluation and Management of High Blood Pressure in Adults: A Report of the American College of Cardiology/American Heart Association Joint Committee on Clinical Practice Guidelines <https://doi.org/10.1161/HYP.0000000000000249>

27. 2024 ESC Guidelines for the management of atrial fibrillation developed in collaboration with the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS): Developed by the task force for the management of atrial fibrillation of the European Society of Cardiology (ESC), with the special contribution of the European Heart Rhythm Association (EHRA) of the ESC. Endorsed by the European Stroke Organisation (ESO). *European Heart Journal*. 2024; ehae176, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehae176>.
28. 2023 ESC Guidelines for the management of acute coronary syndromes: Developed by the task force on the management of acute coronary syndromes of the European Society of Cardiology (ESC) *European Heart Journal*, Volume 44, Issue 38, 7 October 2023, Pages 3720–3826, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehad191>
29. 2022 ESC/ERS Guidelines for the diagnosis and treatment of pulmonary hypertension: Developed by the task force for the diagnosis and treatment of pulmonary hypertension of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Respiratory Society (ERS). Endorsed by the International Society for Heart and Lung Transplantation (ISHLT) and the European Reference Network on rare respiratory diseases (ERN-LUNG)., *European Heart Journal*, Volume 43, Issue 38, 7 October 2022, Pages 3618–3731, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehac237>
30. 2025 ESC/EACTS Guidelines for the management of valvular heart disease: Developed by the task force for the management of valvular heart disease of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS), *European Heart Journal*, Volume 46, Issue 44, 21 November 2025, Pages 4635–4736, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehaf194>
31. 2025 ESC Guidelines for the management of myocarditis and pericarditis: Developed by the task force for the management of myocarditis and pericarditis of the European Society of Cardiology (ESC) Endorsed by the Association for European Paediatric and Congenital Cardiology (AEPC) and the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS), *European Heart Journal*, Volume 46, Issue 40, 21 October 2025, Pages 3952-4041, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehaf192>
32. 2025 Focused Update of the 2019 ESC/EAS Guidelines for the management of dyslipidaemias: Developed by the task force for the management of dyslipidaemias of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Atherosclerosis Society (EAS), *European Heart Journal*, Volume 46, Issue 42, 7 November 2025, Pages 4359 -4378, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehaf190>
33. 2023 ESC Guidelines for the management of endocarditis: Developed by the task force on the management of endocarditis of the European Society of Cardiology (ESC) *Endorsed by the European Association for Cardio-Thoracic Surgery (EACTS) and the European Association of Nuclear Medicine (EANM)*, *European Heart Journal*, Volume 44, Issue 39, 14 October 2023, Pages 3948–4042, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehad193>
34. 2023 ESC Guidelines for the management of cardiomyopathies: Developed by the task force on the management of cardiomyopathies of the European Society of Cardiology (ESC), *European Heart Journal*, Volume 44, Issue 37, 1 October 2023, Pages 3503–3626, <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehad194>

Допоміжна література

1. Скибчик В. А. Електрокардіографічна діагностика і лікування в невідкладній кардіології : навч. посіб. / В. А. Скибчик, Я. В. Скибчик. – 2-ге вид., допов. – Львів : Простір-М, 2019. – 164 с.
53. Функціональна діагностика : підруч. для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закл. (фтів) післядиплом. освіти МОЗ України / [О. Й. Жарінов та ін.] ; за ред. О. Й. Жарінова, Ю. А. Іваніва, В. О. Куця. – Вид. 2-ге, допов. і перероб. – Київ : Четверта хвиля, 2021. – 783 с.
2. Просто невідкладні стани : клініч. посіб. / уклад. М. Матвійчук [та ін.]. – Тернопіль : Крок, 2022. – 88 с.: іл. – (Основи клінічного мислення в схемах та інфографіках).
3. ЕКГ у практиці = The ECG in Practice: навчальний посібник / Джон Р. Хемптон; переклад 6-го англ. видання. – Київ: Медицина, 2018. – 560 с. ISBN: 978-617-505-713- 1
4. Скибчик В. А. Практичні аспекти сучасної кардіології / В. А. Скибчик, Т. М. Соломенчук. – Вид. 2-ге, допов. – Львів : Мс,2019. – 424 с.
5. Свінціцький А. С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини : [навч. посіб. для

- лікарів-інтернів і студентів мед. закл. вищ. освіти] / А. С. Свінцицький. – Київ : Медицина, 2019. – 1008 с.
6. Дужий І. Д. Особливості діагностики хвороб плеври : монографія / І. Д. Дужий. – 2021.
 7. Клінічна лабораторна діагностика. Підручник за редакцією проф. Л.Є. Лаповець. – Медицина. – 2021. – 504 с.
 8. Електрокардіологічна діагностика і лікування в невідкладній кардіології. Навчальний посібник. Затверджено вченою радою ЛНМУ ім. Д. Галицького. Видавець Марченко Т.В.
 9. Скибчик В.А., Скибчик Я.В. – 2021. - 164 с. 6. Екстрена та невідкладна медична допомога в запитаннях і відповідях : навч. посіб. / М. І. Швед [и др.]. – Тернопіль : ТДМУ, Укрмедкн., 2020. – 312 с.
 10. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи. Нормативні показники. Трактуювання змін. /За редакцією проф. Ю.М. Мостового. – 27-те вид., доп. і перероб. – Київ: Центр ДЗК, 2020. - 792 с.
 11. Сучасні додаткові методи обстеження серцево-судинної системи : навч. посіб. / Ю. М. Мостовий [та ін.] ; ред. Ю. М Мостовий ; Вінниц. НМУ ім. М. І. Пирогова. – Львів : Марченко Т. В., 2022. – 287 с. : іл
 12. Скибчик ВА, Соломенчук ТМ. Рекомендації Європейського товариства кардіологів із фібриляції передсердь 2024 року: основні положення щодо лікування — принцип AF-CARE. Частина 1. Практикуючий лікар, 2024. № 3. с. 4-10. DOI: 10.31793/2413-5461.2024.13-3.4.
 13. Скибчик ВА, Соломенчук ТМ, Скибчик ЯВ. Рекомендації Європейського товариства кардіологів із фібриляції передсердь 2024 року: зменшення вираженості симптомів шляхом контролю частоти шлуночкових скорочень та контролю ритму. Частина 2. Практикуючий лікар, 2025, №1, с. 5-16. DOI: 10.31793/2413-5461.2025.14-1.5.
 14. Internal medicine. Rapid review for exam preparation (cardiology, rheumatology, nephrology) [Text] : study guide for 5th year students : textbook / [Svitlana Smiian [a. o.] ; ed. by prof. Svitlana Smiian. - Ternopil : TNMU, 2020. - 136 p.
 15. Internal medicine. Rapid review for exam preparation (endocrinology, gastroenterology, pulmonology, haematology) [Text] : study guide for 4th year students : textbook / [S. I. Smiian [a. o.] : ed. by prof. Svitlana Smiian. - Ternopil : TNMU, 2020. - 178 p.
 16. Dr. Mohamed, Osama Mahmoud. Cardiology / О. М. Dr. Mohamed. – Cairo : Dar El Teb, 2020. – 174 p. : іл. – (Lecture Notes of Internal Medicine).

Електронні ресурси:

1. Електронна адреса сайту університету: <http://vnm.edu.ua>
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnm.edu.ua>
3. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>
4. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
5. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
6. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
7. Український кардіологічний портал <http://ukrcardio.org/>
8. Медичні калькулятори: <https://www.mdcalc.com>
9. Відкритий освітній ресурс Empendium. <https://empendium.com/ua/>
10. Міжрегіональне товариство спеціалістів доказової медицини: <http://www.osdm.org/index.php>
11. Останні новини у світі медицини, клінічні випробування та міжнародні гайдлайни (<http://www.medscape.com>).
12. The European Society for Emergency Medicine <http://eusem.org>
13. Авторитетне фахове видання для медиків по всьому світі British Medical Journal. <https://www.bmjdotcom/>
14. <https://www.escardio.org/Guidelines/Clinical-Practice-Guidelines>

15. <http://www.acc.org/guidelines/guidelines-search#sort=relevancy>
16. <https://www.asn-online.org/education/training/fellows/educational-resources.aspx#Guidelines>
<https://cprguidelines.eu/>
17. Клінічні настанови та галузеві стандарти https://dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/
18. <http://www.oxfordmedicaleducation.com/>
19. <http://www.strazhesko.org.ua/advice>
20. www.ginasthma.org
21. <http://goldcopd.org>

Презентації лекцій, методичні рекомендації до практичних занять та СРС, консультації (два рази на тиждень згідно графіку консультацій)

9. **Розклад та розподіл груп по викладачам** опублікований на веб-сторінці кафедри ((<https://www.vnmuedu.ua/> кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2/Студенту).
10. **Питання до підсумкового контролю дисципліни** опубліковані на веб-сторінці кафедри ((<https://www.vnmuedu.ua/> кафедра внутрішньої медицини медичного факультету №2/Студенту).

Силабус з дисципліни «Основи кардіології та пульмології» обговорено та затверджено на засіданні кафедри внутрішньої медицини № 2 (протокол № 1, від «28» серпня 2025 року)

Відповідальна за курс

к. мед.н., доцент ЗВО Олена САКОВИЧ

Завідувач кафедри

д.мед.н., професор ЗВО Вадим ЖЕБЕЛЬ

